

POSTANOWIENIE

28 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 28 lutego 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J. D. i A. D.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 15 grudnia 2022 r., I ACa 916/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów tytułem kosztów postępowania kasacyjnego 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w zapłacie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia pozwanemu do dnia zapłaty.
- 3.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego Bank S.A. w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 15 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 listopada 2023 r., II USK 109/23).

Zdaniem skarżącego oczywista zasadność skargi kasacyjnej przejawiała się w tym, że „Sąd Apelacyjny przyjął niewłaściwie, że umowa kredytu oceniana przez Sąd została uznana za nieważną z uwagi na jej sprzeczność z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.) oraz jednocześnie z uwagi na jej sprzeczność z naturą stosunku prawnego (art. 58 § 1 k.c. w zw. z przepisem art. 353¹ k.c.), a także jednocześnie za nieważną z uwagi na to, że po eliminacji poszczególnych jej postanowień uznanych za abuzywne na podstawie przepisu art. 385¹ § 1 k.c. dochodzi do upadku umowy kredytu. (...) Gdyby Sąd Apelacyjny w sposób prawidłowy zastosował prawo materialne, nie wskazałby jednocześnie jako materialnoprawnej podstawy rozstrzygnięcia przepisów prawa, które wzajemnie się wykluczają.”

Skarżący nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19).

Z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika, że Sąd przeanalizował przedmiotowy stosunek prawny wielopłaszczyznowo uznając, że umowa zawarta przez strony postępowania jest nieważna z trzech przyczyn, które wcale nie muszą się wykluczać. Wskazując w art. 353¹ k.c. granice swobody umów, ustawodawca odwołał się do trzech ogólnych kryteriów: ustawy, zasad współżycia społecznego i właściwości (natury) stosunku. Kierując się dotychczasowym dorobkiem orzecznictwa i doktryny oraz aksjomatycznym założeniem o racjonalności ustawodawcy, należy je postrzegać jako spójny system, mający zapobiegać zawieraniu i wywodzeniu skutków prawnych z umów, których treść lub cel w niedopuszczalny sposób godzi w nadrzędny interes publiczny lub prywatny (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2018 r., III CZP 93/17). Nie sposób zarzucić Sądowi II instancji wydanie wyroku jaskrawo nieprawidłowego w oparciu o to, że wszechstronnie analizując umowę sprawdził jej nieważność od kątem zgodności z ustawą, pod kątem sprzeczności z zasadami współżycia społecznego oraz pod kątem zawarcia w umowie niedozwolonych postanowień umownych. Już jedna z wymienionych podstaw wystarczy do stwierdzenia nieważności umowy,

natomiast Sąd drugiej instancji dostrzegł, że badana umowa jest nieważna z różnych przyczyn. Taki sposób analizy nie świadczy o wadliwości orzeczenia, a o wnikliwości dokonanej przez Sąd oceny.

Uznać zatem należy, że w oparciu o argumentację przedstawioną powyżej nie zachodzą wskazywane przez skarżących przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

[SOP]

[ał]